

Premediation: verplicht vrijwillig naar de mediator

Voordat een conflict aan de rechter wordt voorgelegd eerst verplicht langs de mediator? In Italië en Argentinië moet dat, in bepaalde zaken, en de resultaten zijn positief. Janny Dierx en Anne Martien van der Does pleiten voor serieuze verkenning van de mogelijkheden van deze zogeheten premediation. Daaronder verstaan zij een verplichte verwijzing van procederende partijen die voorziet in de mogelijkheid dat partijen kennismaken met mediation als instrument en met de mediator als persoon, voordat de – kostbare, tijdrovende en helaas ook regelmatig onbevredigende – gang naar de rechter wordt voortgezet. Deze verkenning kan uitmonden in het opstarten van een mediation, maar dat hoeft niet.

Door Janny Dierx en Anne Martien van der Does

De invoering van mediation naast rechtspraak in Nederland is geleidelijk gegaan, via stimuleren, marktwerking en verwijzing via de rechtspraak. Het heeft inmiddels een gevestigde (doorverwijzings)praktijk opgeleverd. Maar het aantal verwijzingen vanuit de rechtspraak bedraagt nog geen procent van het aantal bij de rechter aangebrachte zaken. Het is aannemelijk dat er nog een behoorlijk groeipotentieel voor doorverwijzing naar mediation vanuit de rechtspraak aanwezig is. In dit artikel kijken we of dit mogelijk kan worden aangeboord met premediation. Onder premediation verstaan we een verplichte verwijzing door de rechter naar de mediator. De mediator onderzoekt daarna in een gezamenlijk gesprek met partijen of mediation mogelijk is. Als deelname aan een dergelijk gesprek verplicht wordt gesteld voordat men een gerechtelijke procedure kan starten, leidt het ertoe dat partijen die toegang tot de rechter zoeken noodgedwongen stilstaan bij voors en tegens van het inzetten van mediation. Dat is anders dan de huidige praktijk waarbij over mediation wordt gesproken met de rechter of met de mediationfunctionaris van de rechtbank. Met dit artikel willen we de discussie over het inzetten van verplichte premediation op gang brengen.

Vormen van 'minder vrijblijvend' verwijzen

Verplichte premediation is onderdeel van een reeks van mogelijkheden om partijen via de rechter (al dan niet met wettelijke maatregelen) met 'zachte' of 'hardere' dwang naar de mediationtafel te leiden. Globaal zijn er vijf vormen van 'minder vrijblijvend' doorverwijzen.

1 Verwijzing – met mogelijke gevolgen voor de gerechtelijke procedure

Wanneer partijen door de rechter naar een mediator verwezen worden, kunnen ze hierop ingaan omdat ze weten dat de rechter (of de officier van justitie bij mediation in strafzaken) in zijn vervolg(ings)beslissing mee kan wegen of door partijen serieus een poging tot mediation is ondernomen. Met name in het arbeidsrecht bestaan voorbeelden van rechtspraak waarbij de rechter rekening houdt met de opstelling van partijen gedurende een mediation.¹ De 'plicht' om mee te werken correspondeert met de plicht van partijen om zich ten opzichte van elkaar als goed werkgever en goed werknemer te gedragen (art. 7:611 BW) of om onnodig verzuim te voorkomen (Wet verbetering poortwachter, artt. 7:658 a en 7:660A BW). Het kan zover gaan dat de rechter partijen dwingt de mogelijkheden te benutten om gezamenlijk een oplossing te bereiken: zie bijvoorbeeld de kortgedingrechter die Transavia en piloten verplichtte te onderhandelen onder leiding van een onafhankelijke derde.² In deze situaties kunnen partijen zich minder vrij voelen om mediation (sanctieloos) af te wijzen of kan worden ingestemd met mediation om tactische redenen.

2 Verplicht stellen of stimuleren van 'zelf oplossen', al dan niet met de hulp van een mediator

Een voorbeeld van het afdwingen van 'zelf oplossen' is de wettelijke verplichting om in het kader van een echtscheiding waar kinderen bij zijn betrokken een ouderschapsplan op te stellen. De rechter ziet erop toe dat partijen dit plan naar behoren maken. In de praktijk komt de mediator regelmatig in beeld als procesbegeleider. Een voorbeeld van het 'stimuleren van zelf oplossen' is de op 15 maart 2011 door de Tweede

Kamer goedgekeurde aanvulling op artikel 262 BW over ondertoezichtstelling van kinderen (die ook leidt tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de jeugdzorg en de Pleegkinderenwet). De wetgever geeft ouders met hun familie en vrienden de gelegenheid eerst zelf een hulpplan te ontwerpen. Hierbij kan procesbegeleiding naar het internationale voorbeeld van *family group conference* in beeld komen. Pas als dat niet lukt kunnen hulpverleners van de jeugdzorg of de kinderbescherming de regie overnemen (en bijvoorbeeld een uithuisplaatsing in gang zetten).

3 Uitstel van de rechtsgang in afwachting van verplichte premediation

Wat ook kan is dat de rechter (of de officier van justitie in strafzaken) naar een prejudicieel mediationgesprek verwijst. Pas nadat partijen in een persoonlijk gesprek met de mediator de mogelijkheid van mediation hebben verkend, kunnen ze de mediation afwijzen en procederen bij de rechter. Dit kennen we in Nederland nog niet.

De meest vergaande vorm van verplichten van mediation is wanneer beroep op de rechter niet open staat zolang niet eerst een mediation is geprobeerd

4 Sanctie bij niet of onvoldoende deelname aan mediation
Wanneer een partij de verwijzing van de rechter (of de officier van justitie in strafzaken) afwijst kan deze een sanctie verwachten; bijvoorbeeld proceskostenveroordeling. Deze vorm van beïnvloeding van bemiddelingsbereidheid kan door middel van een wettelijke regeling worden afgedwongen.

5 Mediation als toegangspoort tot de rechter

De meest vergaande vorm van verplichten van mediation is wanneer beroep op de rechter niet open staat zolang niet eerst daadwerkelijk een mediation is geprobeerd.

Premeditation in Italië

In Italië is de Europese Mediationrichtlijn 2008/52 uitgevoerd met een wettelijke regeling over prejudiciële mediation die kenmerken vertoont van de hiervoor genoemde opties 3 en 4.³ De maatregel brengt met zich mee dat in zaken die te maken hebben met eigendom, verdelingen, erfenissen, familierecht, leningen, medische aansprakelijkheid en verzekeringskwesties het ondernemen van een poging tot mediation verplicht wordt. De wetgeving richt zich op conflicten die vaak leiden tot rechtszaken (bijvoorbeeld familierechtskwesties en aansprakelijkheid na verkeersongevallen) en op partijen die zich bedienen van standaardvoorwaarden (verzekeraars). De lijst met categorieën van zaken die vallen onder deze regeling zijn in de parlementaire discussie over de wet vastgesteld; er is zodoende niet per se sprake van een samenhangend geheel van zaken en terreinen.

Om te beginnen zijn advocaten verplicht hun cliënten te informeren over de mogelijkheid van mediation. De advocaat moet schriftelijk kunnen bewijzen dat de klant deze informatie heeft ontvangen. Als de betrokken partij vervolgens niet vrijwillig voor mediation kiest, kan de toegang tot de rechter op grond van deze nieuwe wetgeving worden uitgesteld. Een andere mogelijkheid is dat de gedaagde/verwerende partij zich tegen een procedure bij de rechtbank verzet en om mediation vraagt. De zaak wordt vervolgens niet voortgezet totdat mediation is geprobeerd. Een dergelijk verzoek kan tot aan het eind van de eerste inleidende zitting bij de rechter worden gedaan. De rechtbank zal de zaak dan voor vijftien dagen aanhouden voor een eerste gesprek met de mediator. Deze aanhouding is zodanig kortdurend dat dit niet als een belemmering van de toegang tot de rechter wordt gezien. Indien vervolgens besloten wordt om daadwerkelijk te gaan mediëren wordt de zaak voor vier maanden aangehouden. Ook de rechter kan tijdens de eerste zitting nog aan partijen verzoeken om mediation te proberen, maar hij kan ze daartoe

niet verplichten.

Als een partij zonder goede reden niet aan de mediation meedoet of de mediation door toedoen van deze partij niet tot een vaststellingsovereenkomst leidt, kan de rechtbank daaraan gevolgen verbinden voor de proceskostenveroordeling. Deze bepaling zet uiteraard druk op de betrouwbaarheid van wat er in een mediation gebeurt. In Italië bestond de mogelijkheid om een niet-meewerkende partij in de proceskosten te veroordelen overigens al langer. In de praktijk wordt daar terughoudend gebruik van gemaakt. De Italiaanse rechter ziet het probleem zelf ook.⁴

Opvallend is dat bij mediation geen griffierechten verschuldigd zijn, ook niet als het resultaat van die mediation – de vaststellingsovereenkomst – door de rechtbank van een executoriale titel wordt voorzien. Als door de mediation een rechtszaak wordt voorkomen, zijn de kosten van de mediator bovendien aftrekbaar voor de belastingen. Verwacht wordt dat dit een stimulans zal zijn voor conflicten met partijen met een smallere beurs. Doelstelling van de Italiaanse mediation wetgeving is met name het terugdringen van de achterstanden bij de rechtbanken (ruim vijf miljoen aanhangige zaken bij de civiele rechtbanken).⁵ De weerstand tegen de verplichte poging om te mediaten is onder advocaten aanzienlijk. Ze zijn massaal de straat op gegaan om te protesteren. Er zijn ook procedures aanhangig over de ongrondwettigheid van de nieuwe wetgeving. Het verzet zal er overigens ook mee te maken hebben dat – anders dan bij een rechtbankprocedure – bijstand door

advocaten bij mediation niet verplicht is. Er zijn ook voorstanders, die conflictoplossing via mediation als een goed alternatief zien voor de eindeloze juridische gevechten waar Italië berucht om is. De beroepsorganisaties van mediators in Italië hebben zich grote inspanningen getroost om de duizenden mediators op te leiden die nodig zijn om uitvoering te geven aan de wet. De mediations die onder de nieuwe wetgeving

regelen. Op federaal niveau is de verplichte verwijzing ook niet van toepassing op strafzaken, maar sommige provinciale wetgevers hebben het systeem ook in het strafrecht geïntroduceerd, bijvoorbeeld in de provincie Buenos Aires.⁷ De wet wijst daar een reeks delicten waarvoor een gevangenisstraf tot zes jaar kan worden geëist aan voor verplichte verwijzing. Onder andere bij fraude, diefstal, vernieling, bedreiging en obstructie

Advocaten zijn massaal de straat op gegaan om te protesteren tegen de verplichte poging om te mediaten

worden verwezen, moeten worden uitgevoerd door mediators die aan minimale beroepskwalificaties voldoen en geregistreerd zijn in een nationaal mediationregister. In de toewijzing van een mediator wordt voorzien door dienstverlenende mediationorganisaties.

Het is nog te vroeg om veel te melden over de effecten van de Italiaanse wetgeving. Opvallend is de gelijkenis met het stelsel van – zoals het daar heet – prejudiciële mediation in het Argentinië. Over de effecten daarvan is wel meer bekend.

Argentijnse prejudiciële mediation

Sinds 1996 geldt in Argentinië federale wetgeving die voorziet in verplichte verwijzing in civiele en handelszaken, personen- en familierecht voor wat betreft de boedelscheiding, omgangsrecht en (kinder)alimentatie, alle arbeidszaken, de meeste huurkwesties en ontruimingskwesties onder bepaalde voorwaarden.⁶ Op deze terreinen moeten partijen eerst langs de mediator alvorens men toegang krijgt tot de rechter. De Spaanse term hiervoor is *'mediación pre-judicial'*. Niet het participeren in de mediation is verplicht, maar het deelnemen aan een eerste sessie waarin partijen samen met de mediator onderzoeken of het conflict door middel van een mediation kan worden opgelost. Vervolgens kiezen partijen of ze gaan mediaten. Het systeem stemt overeen met optie drie van de hiervoor genoemde verwijzingsmodellen en door ons aangeduid met de term premediation. Als partijen besluiten geen mediation te willen, geeft de mediator een bewijsstuk waaruit de persoonlijke aanwezigheid van partijen bij het eerste gesprek blijkt. Daarna staat de weg naar de rechter open. Het is verplicht om persoonlijk bij de mediator te verschijnen, ook voor de advocaten van partijen. Niet verschijnen heeft als sanctie dat er geen toegang tot de rechter ontstaat. Er kan ook een boete worden opgelegd ter hoogte van het honorarium van de mediator. Anders dan in de Italiaanse situatie speelt de schuldvraag voor het niet opstarten of eventueel mislukken van de mediation in een vervolgprocedure geen rol.

De Argentijnse verplichte verwijzing naar mediation is niet van toepassing in zaken over handelingsonbekwaamheid, nationaal en staatsbelang, faillissementen of conservatoire rechtsmaat-

bij de uitvoering van omgangsregelingen en/of de nakoming van kinderalimentatieverplichtingen na scheiding. In Argentinië komen jaarlijks heel wat van zulke (v)rechtscheidingen via aangifte verplicht bij de mediator in strafzaken.

Doel van de wetgeving is dat partijen een geïnformeerde keuze voor de oplossing van hun conflict kunnen maken en dat dit een extra impuls geeft aan de bereidheid om door middel van mediation aan conflictoplossing te werken. Het ideaal is verwoord in het concept van het *Tribunal/Casa Justicia Multipuertas* (de rechtbank/het Huis van Justitie met vele deuren), waar alle rechtszoekenden via één ingang binnentreden en vervolgens effectief worden verwezen naar de voor hen meest geschikte vorm van conflictoplossing (mediation, arbitrage, gespecialiseerde organisatie, rechtspraak, et cetera).⁸

De Argentijnse mediator, advocaat en publicist Sergio Abrevaya noemt als grootste bron van kwetsbaarheid van het systeem van verplichte verwijzing: de mediators zelf.⁹ Men was zich ervan bewust dat het systeem alleen zou slagen als de mediators hun werk goed zouden (kunnen) doen. Er werden in eerste instantie 500 mediators opgeleid. Die waren op hun beurt allemaal actief bij het opleiden van nieuwe mediators en het faciliteren van co-mediation. Inmiddels zijn ruim 5.000 zogenaamde prejudiciële mediators geregistreerd in het register van het Argentijnse ministerie van Justitie. Deze mediators doen mee aan opleidingsprogramma's, intervisie en – kenmerkend voor de Argentijnse aanpak – werken vaak samen in multidisciplinaire teams en in co-mediation.

Zonder problemen met advocaten

In de eerste twee jaren waarin het Argentijnse systeem functioneerde, was er veel scepsis, net zoals op dit moment in Italië. Er was sprake van 'uitzitten' van de verkennende gesprekken met de mediator.¹⁰ Advocaten verzetten zich regelmatig tegen de uitkomsten van mediations. Totdat er een omslag plaatsvond. Advocaten zijn in Argentinië (in tegenstelling tot in Italië) verplicht aanwezig bij het eerste gesprek met de mediator. Ze raakten zodoende betrokken bij interessante uitkomsten. Er stonden advocaten op die hardop waardering uitspra-

ken voor uitkomsten met tevreden partijen aan beide kanten. Ook viel de snelheid op waarmee dat kon worden bereikt. De prejudiciële mediation moet binnen zestig dagen worden afgerond en dit kan één keer worden verlengd met dertig dagen. De meeste mediations nemen twee of drie bijeenkomsten in beslag. Van de vaststellingsovereenkomsten die worden bereikt, wordt een nakomingspercentage van 95 procent gerapporteerd.¹¹

De aanwezigheid en betrokkenheid van advocaten bij de mediations bevorderde volgens Abrevaya de kwaliteit van de mediations, de methodiekontwikkeling en uiteindelijk ook de acceptatie onder advocaten. Mediators en advocaten zijn inmiddels op elkaar ingespeeld. Advocaten weten dat zij tijdens de mediation hun klanten vooral zelf aan het roer moeten laten en houden zich goed aan de vertrouwelijkheid van het besprokene. De aanwezigheid van advocaten bij mediations kan de zaak versnellen. Partijen kunnen er baat bij hebben dat ze snel horen wat de juridische consequenties zijn van een afspraak die ze willen maken. Abrevaya signaleert in zijn evaluatie van het systeem dat er een cultuurverandering heeft plaatsgevonden: ook advocaten zijn meer gefocust op het bereiken van overeenstemming tussen partijen.¹²

Resultaten

Het invoeren van verplichte verwijzing naar mediation betekende dat van de ene op de andere dag duizenden zaken werden doorverwezen. Het aantal zaken groeide snel naar meer dan 100.000 in 1997. Daarna consolideerde het aantal zich gedurende een aantal jaren op 80.000-95.000 verwijzingen per jaar, om vervolgens geleidelijk af te nemen.¹³ Deze afname van officieel geregistreerde verwijzingen komt voort uit het feit dat partijen in toenemende mate rechtstreeks de mediator van hun keuze benaderen. Aanvankelijk werd door de regierechter een mediator aan partijen toegewezen door middel van loting wanneer partijen samen niet uit die keuze kwamen. Deze loting werd lange tijd standaard toegepast en voorzag in een behoefte. Verplichte verwijzing naar mediation onder de druk van het mogelijk voortzetten van een gerechtelijke procedure voorziet voor een deel van de partijen nog altijd in een behoefte. Maar het zwaartepunt heeft zich inmiddels verplaatst van verplichte verwijzing naar mediation naar vrijwillig gebruik van mediation, precies zoals de wetgever beoogde.¹⁴ Naast het systeem van verplichte verwijzing bestaat in Argentinië ook een praktijk van ‘volledig vrijwillige’ mediations op allerlei terreinen: in het zakelijke verkeer, openbaar bestuur, onderwijs, buurtbemiddeling, onderwijs. Van die mediations wordt geen register bijgehouden. De zaken die via verplichte verwijzing naar mediation worden afgedaan, stromen uiteraard niet meer in bij de rechtbanken. Abrevaya laat zien dat de gemiddelde instroom bij de rechtbanken in vijftien jaar tijd met dertig procent afnam.¹⁵ Dit cijfer laat niet zien wat de eventuele

toename van het beroep op de rechter had kunnen zijn, zonder dit systeem. Alleen de verwijzingen werden bijgehouden, helaas niet hoeveel partijen door verplichte verwijzing afzagen van een rechtszaak. Voormalig rechter Gladys Stella Alvarez vermeldt over de eerste jaargangen van het systeem bij een aantal rechtbanken een ‘terugkeerpercentage’ van 27 tot 31 procent.¹⁶ In Argentinië schommelt het gemiddelde percentage geslaagde mediations (afgesloten met een overeenkomst) tussen 70 en 80 procent. Dat betekent dat een keuze voor mediation niet altijd een eindstation is.

Op de kosten van de rechtspraak is bespaard. Ondanks dat ook de mediators geld kosten: zij worden ook in Argentinië deels uit de staatskas betaald, voor zover partijen een beroep moeten doen op gefinancierde rechtshulp. Ook mediations in strafzaken worden uitgevoerd door mediators die door de overheid worden betaald. Daarnaast is ook op de rechtshulp bespaard: advocaten die meekijken met de mediation en met de vaststellingsovereenkomst zijn goedkoper dan advocaten die procederen.

Uitstralingseffecten

Vermeldenswaardig uitstralingseffect is de aanpassing van contractuele clausules in standaardvoorwaarden. Het aanbieden of faciliteren van de verplichte mediationsessie en het eventuele vervolg daarop is nu vaak onderdeel van standaardcontracten of polisvoorwaarden over schadevergoeding bij letselschade als gevolg van (verkeers)ongelukken, medische fouten en andere verzekeringskwesaties. Verzekeraars procederen minder over schadevergoedingen en werken eerder mee aan een schaderegeling. Grote financiële belangen zijn geen reden om af te zien van mediation. Verzekeraars hebben personeel opgeleid om te kunnen inspelen op de verwijzing en de

mediation te benutten om tot finale geschilbeslechting te komen. Deze functionarissen staan ook eigen verzekerden bij in mediations waarbij een tweede verzekeraar is betrokken. Opvallend is dat mediations de veroorzakers van schade aanzetten tot het opsporen van de oorzaken van (medische) fouten en zich inspinnen voor herstel van vertrouwen en goede

De vraag is vervolgens hoe te realiseren dat verwijzing naar mediation een 'hardere' verplichting wordt. De minst vergaande variant is de verplichting opnemen in mediationclausules in contracten, algemene voorwaarden, etcetera. Wij denken dat zowel overheden als marktpartijen (zoals verzekeraars, zorgverleners en brancheverenigingen) door goede voorlichting over

Er is groot maatschappelijk belang bij spoedige en liefst finale conflictbeslechting

communicatie. Mediation voorziet dan in datgene wat slachtoffers van medische fouten en ongelukken meestal willen: dat de oorzaak van de fout wordt opgespoord, dat men voorkomt dat dit nog een keer kan gebeuren en dat slachtoffers geen tijd en geld hoeven te investeren in juridische gevechten over aansprakelijkheid. Juist omdat de mediation vertrouwelijk is en de uitkomsten niet openbaar, kan het erkennen van aansprakelijkheid voor een partij of een verzekeraar gemakkelijker zijn dan in de rechtszaal.

Verplichte verwijzing bevorderen

Heeft het zin in Nederland een systeem van verplichte verwijzing naar mediation in te stellen? De ervaringen in Argentinië lijken daarop te wijzen: daar bleken partijen tijdens het persoonlijke onderhoud in de eerste sessie vaak bereid 'om het toch maar te proberen'.

Nu ook in Nederland duidelijk is dat mediation een tijd- en kostenbesparende manier van conflicthantering is die tot duurzame oplossingen kan leiden, is er alle reden om serieus te onderzoeken of er mogelijkheden zijn die deelname aan mediation sterker bevorderen.

De mogelijkheid van verhoging van griffierechten en hogere eigen procesbijdragen maken het nog belangrijker dat onnodig dure drempels bij het oplossen van conflicten worden opgeruimd. Er is groot maatschappelijk belang bij spoedige en liefst finale conflictbeslechting.

De toegang tot de rechter is van wezenlijke betekenis voor de rechtstaat. De toegang tot de rechter heeft ook betekenis voor het functioneren van mediation. Mediation zal als middel om conflicten te hanteren aan belang inboeten, als de toegang tot de rechter onbereikbaar (want onbetaalbaar) wordt. Mediation functioneert ook bij de gratie van de stok achter de deur dat partijen de mogelijkheid hebben om naar de rechter te stappen. Het is van belang dat de drie beroepsgroepen – rechter, advocaat en mediator – bereikbaar zijn voor partijen met een conflict en dat ze elkaar aanvullen. Dat lukt het beste als ze zich gezamenlijk richten op de belangen van de mensen die hun hulp inroepen en als daarbij de meest geëigende oplossingsmethode wordt ingezet. Inclusief zolang als het nodig is: structureel verwijzen naar mediation.

de voordelen van mediation meer kunnen worden gestimuleerd om daartoe over te gaan. Daarbij zou een wettelijke clausule helpen als artikel 1725 van het Belgisch Gerechtelijk Wetboek, waarin geregeld is dat de rechter bij wie een aan een mediationclausule onderworpen geschil aanhangig is, de behandeling opschort als een van de partijen daarom vraagt. Het is een gemiste kans dat een dergelijke bepaling niet in het thans bij de Eerste Kamer aanhangige wetsvoorstel tot implementatie van de EU-richtlijn is opgenomen.

Ook zouden de procesreglementen van de verschillende sectoren van de rechtspraak kunnen worden aangepast door daarin op te nemen dat als een der partijen om mediation vraagt de andere partij daaraan mee moet werken. Naar Italiaans voorbeeld zou de zaak dan bijvoorbeeld twee weken kunnen worden aangehouden om met de mediator te onderzoeken of (een langere aanhouding voor) mediation nuttig kan zijn. Het is aan te bevelen deze mogelijkheid met de landelijke voorzittersoverleggen van de verschillende gerechtsssectoren te bespreken.

Een ingreep door de wetgever is ook de moeite van het onderzoeken waard.

Het verplicht verwijzen naar een premediationgesprek lijkt op met zorg geselecteerde terreinen positief te kunnen uitpakken. Italiaanse en Argentijnse ervaringen laten zien dat verplichte verwijzing naar mediation met name geschikt wordt geacht op het gebied van echtscheidings- en ouderschapskwesaties, arbeidsrecht, nakoming van overeenkomsten, aansprakelijkheid (letselschade en medische fouten) en bij het toepassen van standaardvoorwaarden. Voorstelbaar is dat verplichte verwijzing naar mediation ook in het openbaar bestuur nog tot afname van rechtszaken zou kunnen leiden.

Conclusie

Het ontwikkelen van de mogelijkheid van verplichte verwijzing naar mediation lijkt de moeite waard om te verzekeren dat geschillen die mediation verdienen, ook in mediation worden behandeld. Dat bevordert finale geschilbeslechting en vermindert kostbare procedures. De meest wenselijke route naar de inzet van dit instrument verdient serieuze verkenning, waar

mogelijk op basis van kennis over de effecten daarvan in andere landen.

Noten

- 1 Zie hierover Sanne Schreurs, 'Mediation in arbeidszaken: an offer you can't refuse', *Tijdschrift Mediation* 2006, nr. 2, p. 34-36 en A.J.M. Sponselee, 'Mediation: een strategisch verplichte omweg?', *Arbeidsrecht* 2007, nr. 10, p. 48 e.v.
- 2 Zie bijvoorbeeld Rechtbank Haarlem 25 augustus 2008, LJN BE9210, «JAR» 2008/233.
- 3 Wettelijk decreet 2010 nr. 28, d.d. 4 maart 2010; zie Andrew Colvin, 'The New Mediation in Italy', *Arbitration* 2010, Vol. 76 No. 4, p. 739-744.
- 4 *Ibidem*, p. 740.
- 5 *Ibidem*, p. 741.
- 6 Het gaat om federale wetgeving met federale werkingssfeer: wet nr. 24.573 en nr. 24.635, 4 oktober 1995, Boletín Oficial, 27 oktober 1995 en diverse uitvoeringsreglementen. De provincies zijn bevoegd wetgeving te treffen op de terreinen die de federale wetgeving niet regelt. De wetgeving was tijdelijk en werd in 2006 en in 2010 verlengd.
- 7 Ook hier wordt door de mediator onderzocht of mediation voor de dader en voor het slachtoffer een begaanbare weg is. Uiteraard wordt geen van beide partijen gedwongen te participeren in een mediation, al is het mogelijk dat de dader een zekere morele druk ervaart om hieraan mee te werken. Zie hierover uitgebreid Ulf Christian Eiras Nordenstahl, *Mediación Penal, de la práctica a la teoría*, Librería Editorial Histórica Emilio. J. Perrot, Buenos Aires 2010, Beatriz Avila, *La urgencia y la necesidad de la mediación penal*, Editorial Dunker, Buenos Aires 2006 en Janny Dierx, 'Strafrechtmediation in Argentinien: close to justice', *Tijdschrift Conflictantering* 2011, nr. 2, p. 32-35.
- 8 Sergio Abrevaya, *Mediación Prejudicial*, Buenos Aires: Librería Editorial Histórica Emilio. J. Perrot 2008, p. 81-88.
- 9 *Ibidem*.

- 10 *Ibidem*, p. 71-73.
- 11 *Ibidem*, p. 91.
- 12 *Ibidem*, p. 30-31.
- 13 *Ibidem*, p. 28.
- 14 *Ibidem*, p. 30.
- 15 *Ibidem*, p. 28-31.
- 16 Gladys Stella Alvarez, *Los métodos alternativos de solución de conflictos en los procesos judiciales: experiencias Argentinas, toespraak voor de Organisation of American States*, gepubliceerd op www.oas.org; zie ook Gladys S. Alvarez, *La mediación y el acceso a justicia*, Buenos Aires: Rubinzal Culzoni Editores 2004.

Mr. Janny Dierx is van oorsprong jurist en werkzaam als zelfstandig adviseur en NMI-mediator. Ze woonde ruim 4,5 jaar in Buenos Aires en werkte met verscheidene vormen van (pre)mediation, onder meer in het openbaar bestuur, familie- en arbeidszaken en in de strafsector. Ze is gespecialiseerd in mediation in strafzaken en lid van de redactie van het *Tijdschrift voor Herstelrecht*.

Mr. Anne Martien van der Does is senior-rechter in de rechtbank Amsterdam, coördinator Mediation naast rechtspraak van de rechtbank Amsterdam, lid van de Expertgroep maatwerk conflictantering en vicepresident van de *Groupe Européenne des magistrats pour la médiation* (GEMME). Ze schrijft op persoonlijke titel.